Akademie výtvarných umění v Praze

Studijní program Výtvarná umění

Ateliér figurálního sochařství a medaile

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Zastav se...

Stop yourself...

Vypracoval: Adam Alva Fejfar

Vedoucí diplomové práce: doc. akad. soch Vojtěch Míča

Oponent diplomové práce: Richard Drury M.A.

Akademický rok 2022/2033

Zastav se...

Diplomová práce.
Pracuji tak, jak jsem pracoval doposud až na to, že práce nezapočala ve školním ateliéru, ...ale na studijní stáži na Islandu. Nejde však o jakousi impulsivní tematickou práci, vztahující se pouze k Islandu, na nějž jsem odjel... a pouze ke mně. Věřím, že se vztahuje na širší okruh lidí. Nejistota, neklid a potřeba „vypadnout", utéct od toho modrého světla za jiným. Nahlédnout na tu sociální-síťbublinu z jiné bubliny, třeba té ostrovní. Neházet chvilku drobky těm dvěma protistojným holubům na rukách, co tak důvěrně rozhrabují a zobou displej. Na chvilku nebýt na příjmu. Na chvilku nečíst nadpisy článků.

Základy práce, na kterých stavím, tedy plynou z půlroční zahraniční studijní stáže. Z Islandu, na který jsem měl možnost odjet v době svého šestého ročníku. V čase, kdy bych normálně měl pracovat jako moji spolužáci na diplomové práci. Tato skutečnost je důležitá, neboť jsem sám byl již v rozpoložení a i jsem ke všem svým krokům přistupoval, jako bych i já na dálku diplomoval se svými spolužáky. S přístupem diplomujícího jsem se tak na stáži soustředil na vše, čím jsem byl obklopen, nebo jsem se obklopil. Abych mohl s čistým svědomím na dálku „oddiplomovat".

((Tento text musím napsat o tom, proč, co jak kde kdo s kým a o čem... a ne tak jako popis sestavení poličky z IKEA a proč zrovna s těmito stěnami, v této barvě a těmito šroubky.))

Samota a absolutní moc, ničemu a nikomu se nezodpovídat. Nepodléhat modrému světlu. Plout tak rychle jak jen chci, hledět tak dlouho do dálky, jen tak. Nemuset se hnát, abych stihnul vlak, tramvaj, metro, čekající slečnu či otevírací dobu Billy.

Tedy.

Nabalil jsem si na Island téměř jenom věci proti dešti, sněhu, zimě, abych mohl podnikat mimoměstské cesty.
Nepodnikal jsem tam nic, čím bych chtěl ohromit jiné. Nešlo mi o to turisticky vidět a sfotit všechna lákadla, veškeré turistické atrakce, polární záře, gejzíry, plavbu za velrybami atd. atd. Jel jsem tam s tím, že potřebuji vypadnout. Z celkového počtu dní, co jsem byl na stáži, jsem vyšel na cestu jednou za měsíc, a to na tři dny. Což se může zdát směšně málo vzhledem k tomu, jakou váhu těmto výpravám připisuji. A převážně na jejichž impuls jsem pak vypracoval svoji „diplomku". Nezažíval jsem tam žádná šílená čtivá dobrodružství, která by se dala srovnat s plavbou přes oceán, dobývání polárního kruhu, či v době mého pobytu nově vypuknuté válce na Ukrajině.

Každý den do školy a ze školy. Sedm a půl kilometrů tam,... sedm a půl kilometrů nazpátek. Ráno a večer... podél okolo dřímajícího černě se tvářícího modrého oceánu. Za tmy a tmy... nebo světla a tmy... vlastně nakonec za světla a světla. Až na poslední měsíc pobytu zpravidla sám na chodníku. Se světlem... jemně rozptýleným, zakrývajíc přechody mezi blízkým a dalekým, blízkým a blízkým... a dalekým a dalekým. Světlo, které nedalo znát, sněží-li, prší, nebo co to sakra na mě s tím větrem přichystali. Světlo, jež mi za můj pobyt nenabídlo ty nejfotogeničtější pohledy na polární zář, ale ukázalo mi paletu toliko rozličných... třeba horizontů. Nebylo tak potřeba hledět se zakloněnou hlavou na zeleného světelného hada,... stačilo koukat před sebe a nechápat, co se to tam na tom horizontu zase odehrává.

Co za čáry se odehrává, že se ten horizont tak skrývá, je zahalen, rozpit, zmatněn, nebo naopak v tom neznámu a nepřesnu zvýrazněn ještě víc. Horizonty, neviděné horizonty byly denodenní záležitostí. Stejně tak boty plné vody, na ledu, štěrku, či po pas sněhem se brodící. Nic z toho nebylo výhradně situací cest, kvůli kterým jsem neustále kontroloval předpovědi počasí, jestli náhodou již nepřestane alespoň na tři dny hrozivě shlížet z harmonogramu pustošení idylických představ turistů výstražné meteorologické znamení. Abych si mohl narychlo zabalit a vydat na další Trollí výpad (tak jsem nazýval třídenní putovní momenty).

Déšť, led, sníh, vítr, bouřky,... to vše probíhalo vlastně stále,… ale o to intenzivněji, pokud jsem vyšel na cestu.

Množství Trollích výpadů bylo určeno počasím, které v tu dobu (podle slov Islanďanů) bylo nejhorší zimou za několik let. Bylo jich přesně tolik, kolik jich být mohlo a mělo. A tak se postupně vrývalo do hlavy vše, co bylo viděno. A do těla to zbylé... pocit rozmáčených ponožek, mrazem nehybná mimika, koleno volající po klidu z podsmekávání všudypřítomného ledu a navstřebané ticho v uších.

Trollí výpady byly vlastně po stejné trase jité cesty za jedním a týmž horkým pramenem. Přes město, dlouhou plán ničeho až k horám, uprostřed nichž se nacházel. Nejčastěji při chůzi přemýšleno nad počasím. Jak asi bude za pár minut. Vyhne-li se mi ta bouřka, co má dnes být na severu? Když nevyhne, půjdu dál? Vyrazím-li tudy, vím, co mě čeká? ...Nevím, mám představu, tuším, ale nevím.
Tedy jsem nečekal po cestě malé potůčky, jež mě vyvedly z míry, žlaby (takové malé zmrzlé sněhové kaňony), splývající siluety sněhových stěn. A tak jsem se znovu a znovu vydával na stejnou cestu za horkým pramenem jako všechny předešlé... Pokaždé jsem došel o kus dál... poučen, dovybaven a připraven na potencionální nástrahu.

Až nakonec horký pramen. Jediné místo, které jsem od začátku cítil potřebu navštívit. Obklopen sněhem stát nad tím rozlitým bezedným kotlíkem horké vody, co si tak teče uprostřed sněhových závějí. A stejně nevěřit, jít a dlaní vyzkoušet teplotu, přece nemůže být tak teplá, nebude zamrzat, bude prostě vlažná, ale nemůže být přece horká. No a když se i po dalším zkoušení ruky zdá stále horká, člověku to nedá. Vysvlékne se a s vidinou, že za chvilku vyběhne z vody, protože měl přece správnou předtuchu o tom, že tekoucí řeka přece nemůže být horká, vběhne zpátky do oblečení, aby se pokusil co nejrychleji zahřát. Ale voda je horká... a je horká i po třech hodinách... a i po dalších třech... a po dalších... je stále tak horká, že se člověk pravidelně musí nohama a rukama zabořit do sněhové zdi po straně řeky a naháčským vzezřením se po ní vyškrábat jak po žebříku nahorua plácnout se do sněhu... Se zavřenýma očima pak s teatrálním výdechem „tssssss“ si představovat, jak se sníh pod tím lidským, nelidsky rozpáleným tělem asi rozpouští.

A pak jen tak stát,... nechat na sebe sněžit, pršet a kdo, ví co všechno se odehrává v těch málo minutách stání, na tom počasím proměnlivém ostrově Islandském....

Stát se sklopenou hlavou, vnímat bouřku, sníh, nehybné sněhové vlny, puklou zem, páru stoupající z vody... a zase lehnout, slyšet, jak tiká voda, šero prohrává s tmou, bolest toho či onoho kousku schránky se nehlučně ozývá. Nad hlavou letící havran... druhý. Únava jež se snaží nechat klesnout hlavu do vody, povolit ruce, aby tělo přestalo vzdorovat tomu slabému proudu a kousek po kousku se sunulo.
A tak si být, po několik hodin dobrovolně uvězněn v horké vodě.
...
Avšak někdo jiný jest pánem zde...
...
A tak si být, po několik hodin nedobrovolně uvězněn v horké vodě, čekaje na moment, kdy počasí se zdá, uvolí si mi neztěžovat vystoupení z vody a skok do oblečení,... abych se mohl připravit na několikahodinové vracení se z nedokončené cesty, neboť mi byla servána a ukradena karimatka do nitra bílé pouště spárem větrným.

Vracel jsem se většinou s pár záznamy v plastových deskách, jež jsem používal jako nepromokavý skicák a taky krapet potlučen, promočen, promrznut, třikrát zlomen a třikrát narovnán... s hlavou plnou viděného, neviděného, slyšeného, a to vše přeždímáno zmrzlými ponožkami tvořilo celek, který jsem potřeboval.

A pak se pomalu blíží konec stáže. Člověk se proletí z ostrova přes oceán. Léto jako mezi-filmová reklama v televizi proběhne a stojím před úkolem diplomové práce ve svém školním ateliéru. I přesto, že diplomku jsem již přece „vypracoval“ na Islandu...
Šlo mi na něm o zachycení konkrétního dojmu. Dojmu z Islandu, pocitu z konkrétního místa,... nikoli ale o zachycení konkrétního místa... A vlastně jsem to i obhájil přesně tak, jak bych rád = Takhle to je, tady to máte. A tak co se mi podařilo převézt z Islandu, to mám. Co jsem z Islandu zachytil, bylo zachyceno... a ten moment co je teď minulým, byl. A o to se musím pokusit... zkusit zpracovat ten přítomný, fyzický pocit...